

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ความต้องการเกี่ยวกับสวัสดิการของผู้ต้องขัง เรือนจำพิเศษธนบุรี” ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อศึกษาระบบสวัสดิการและระดับความต้องการด้านสวัสดิการของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการด้านสวัสดิการของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี และแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการสวัสดิการที่เหมาะสมแก่ผู้ต้องขัง กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี จำแนกเป็นผู้ต้องขังแดน 1 จำนวน 25 คน ผู้ต้องขังแดน 2 จำนวน 32 คน ผู้ต้องขังแดน 3 จำนวน 36 คน ผู้ต้องขังแดน 4 จำนวน 84 คน ผู้ต้องขังแดน 5 จำนวน 98 คน และผู้ต้องขังแดน 6 จำนวน 88 คน รวมเป็น 363 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) การเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งจากแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด 363 ฉบับ ได้รับคืนและเป็นฉบับที่สมบูรณ์ 363 ฉบับ คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความถี่ (frequency) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการศึกษาพบว่า

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องความต้องการเกี่ยวกับสวัสดิการของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรีครั้งนี้พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี พบว่าส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-30 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับ ป.6 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนากรุงเทพมหานคร/ปริมณฑล ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสโสด ส่วนใหญ่ ไม่มีบุตร ส่วนใหญ่มีอาชีพก่อนต้องโทษรับจำคุกทั่วไป ส่วนใหญ่มีรายได้ก่อนต้องโทษ 5,001-10,000 บาท ส่วนใหญ่มีโทษที่กระทำความผิด พ.ร.บ. ยาเสพติด/สารระเหย และส่วนใหญ่มีกำหนดโทษตั้งแต่ 1-3 ปี
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการด้านสวัสดิการของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการฝึกวิชาชีพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ด้านการศึกษาต่อ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่อาศัย (โรงเลี้ยง

เรือนนอน) พบว่า ผู้ต้องขังมีความต้องการด้าน สวัสดิการ ในข้อต้องการเรือนนอนที่สะอาดมีอากาศถ่ายเทและมีแสงสว่างเพียงพอ มากเป็นลำดับแรก ด้านอาหาร และสินค้าที่มีขายในเรือนจำ พบว่า ผู้ต้องขังมีความต้องการด้านสวัสดิการ ในข้อต้องการสินค้าที่ขายในร้านสงเคราะห์ ผู้ต้องขังเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มากเป็น ลำดับแรก ด้านการเยี่ยมญาติ/การติดต่อกับญาติ พบว่า ผู้ต้องขังมีความต้องการด้านสวัสดิการ ในข้อต้องการจัดสถานที่เยี่ยมญาติสะดวกเหมาะสมเพียงพอ มากเป็นลำดับแรก ด้านสถานพยาบาลและยารักษาโรค พบว่า ผู้ต้องขังมีความต้องการด้าน สวัสดิการ ในข้อต้องการรักษาพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น มากเป็นลำดับแรก ด้านการศึกษาต่อ พบว่า ผู้ต้องขังมีความต้องการด้านสวัสดิการ ในข้อต้องการศึกษาต่อเพิ่มเติมระหว่างต้องโทษในเรือนจำ มากเป็นลำดับแรก ด้านการฝึกวิชาชีพ พบว่า ผู้ต้องขังมีความต้องการด้านสวัสดิการ ในข้อการ ฝึกวิชาชีพทำให้ผลิตผลในการทำงานและล้มความทุกข์ใจได้ มากเป็นลำดับแรก

ข้อเสนอแนะจากผู้ศึกษา

จากผลการศึกษาเรื่องความต้องการด้านสวัสดิการของผู้ต้องขัง เรือนจำพิเศษธนบุรี พบว่า ความต้องการด้านสวัสดิการของผู้ต้องขัง ทั้งรายด้านและในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้ศึกษาใคร่ขอเสนอแนวทางเพื่อเป็นการส่งเสริมความต้องการเกี่ยวกับสวัสดิการที่ดีขึ้นของผู้ต้องขัง ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นโยบายในการจัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ให้แก่ผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์ต้องถือปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของสหประชาชาติ เพื่อเป็น การยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังให้ดีขึ้น โดยการปรับปรุงสวัสดิการ นันทนาการ สุขอนามัย และการสงเคราะห์ ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาสุขภาพพลานามัย ของผู้ต้องขังให้มีสภาพร่างกายที่แข็งแรงและมีสภาพจิตใจให้พร้อมที่จะกลับเข้าสู่สังคม

2. เรือนจำโดยผู้มีอำนาจในการบริหารจัดการ ควรพัฒนาปรับปรุงในเรื่องสวัสดิการแก่ผู้ต้องขังในส่วนที่ยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ทำให้ผู้ต้องขังเกิดความพึงพอใจและสามารถอยู่ในเรือนจำได้โดยไม่เกิดปัญหาในด้านการควบคุม เพราะเรือนจำสามารถสนองความต้องการด้านสวัสดิการแก่ผู้ต้องขังได้อย่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผู้บัญชาการควรให้ความสำคัญในความต้องการด้านต่าง ๆ ตามลำดับความสำคัญของแต่ละด้านและมีนโยบายสู่การปฏิบัติให้ชัดเจน

2. ผู้บัญชาการควรจัดทำโครงการของงบประมาณในการปรับปรุงและพัฒนาอาคารสถานที่ภายในเรือนจำเพิ่มเพื่อพัฒนาเรือนนอนและโรงเลี้ยง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการด้านสวัสดิการผู้ต้องขังและเป็นการพัฒนาเรือนจำให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี ทำให้ผู้ต้องขังมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ส่งผลให้ผู้ต้องขังไม่ก่อปัญหาขึ้นในเรือนจำระหว่างต้องโทษ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับสวัสดิการในด้านที่อยู่อาศัยมากขึ้น เห็นควรดำเนินการดังนี้

2.1 ดำเนินการจัดให้มีการเพิ่มแสงสว่างภายในเรือนนอนทุกห้องเพื่อมีแสงสว่างอย่างเพียงพอต่อกิจกรรมหรือความเป็นอยู่ของผู้ต้องขัง

2.2 ดำเนินการจัดให้มีการติดตั้งพัดลมเพิ่ม พร้อมทั้งติดตั้งพัดลมดูดอากาศภายในเรือนนอนให้ผู้ต้องขังทุกห้องเพื่อการถ่ายเทของอากาศ

2.3 ดำเนินการจัดของงบประมาณต่อเนื่องในเรื่องการบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในเรือนนอนและอุปกรณ์ในการทำความสะอาดอาคารสถานที่

2.4 ดำเนินการจัดให้มีจำนวนผู้ต้องขังในแต่ละห้องอยู่อย่างแออัดและมีพื้นที่สำหรับพักผ่อนอย่างเพียงพอ

2.5 ดำเนินการจัดให้มีสุขาและสถานที่ที่ใช้อาบน้ำเพิ่มเติมให้แก่ผู้ต้องขังอย่างสมดุลกับจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้น

3. กรมราชทัณฑ์ ควรจัดงบประมาณส่งเสริมการศึกษาภายในเรือนจำต่าง ๆ โดยเฉพาะการศึกษาวินัยสาธิตเป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในหลักการและกลไกเบื้องต้นของสังคมโดยตรง ช่วยให้อ่านออกเขียนได้และพัฒนาทัศนคติ ในการดำรงชีวิตตามแบบพลเมืองที่ดีของประเทศ ดังนั้น ผู้ต้องขังทุกคนที่เข้าสู่เรือนจำและยังไม่จบการศึกษาภาคบังคับตามที่รัฐกำหนด จึงควรเข้ารับการศึกษาสาธิตเป็นลำดับแรกสุดก่อนที่จะเข้ารับการศึกษาภาคบังคับหรือทำงานใด ๆ โดยควรกำหนดเวลาไว้วันละ 3 ชั่วโมง สำหรับเข้ารับการศึกษาสาธิตกรณีที่ยังไม่จบการศึกษา ภาคบังคับและเพื่อเป็นการสนับสนุนในด้านการศึกษาต่อระหว่างต้องโทษของผู้ต้องขัง ควรสนับสนุนและจัดการศึกษาต่อของผู้ต้องขัง ดังนี้

3.1 มีทุนการศึกษาให้กับผู้ต้องขังทุกคนที่เข้ามาต้องโทษและยังไม่จบการศึกษาภาคบังคับ โดยได้รับการสนับสนุนทุนจาก กรมราชทัณฑ์ และองค์กรกุศลต่าง ๆ

3.2 การจัดการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ ควรมีความร่วมมือกับกระทรวงศึกษา หรือกรมอาชีวศึกษา โดยให้ครูของกระทรวงและกรมดังกล่าวเข้ามาร่วมสอนกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในเรือนจำ

3.3 จัดเจ้าหน้าที่ที่มีวุฒิการศึกษาทางสาขาครุศาสตร์หรือสาขาที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่สอนหนังสือโดยตรง

3.4 ให้ฝ่ายการศึกษาของเรือนจำทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับญาติของผู้ต้องขังในการขอเอกสารของผู้ต้องขัง เพื่อใช้ประกอบการสมัครเรียนต่อในหลักสูตรต่าง ๆ ที่ผู้ต้องขังต้องการเข้ารับการศึกษ

3.5 มีการศึกษาติดตามผลผู้ต้องขังที่เรียนจบการศึกษาสายสามัญภาคบังคับตามที่รัฐบาลกำหนด เพื่อส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาต่อในระดับต่าง ๆ ให้สูงขึ้นกว่าเดิม

4. ด้านการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขัง ควรมีการปรับปรุงเพิ่มในเรื่องการฝึกวิชาชีพ เพราะจัดว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญอีกกิจกรรมหนึ่ง สำหรับทั้ง ผู้ต้องขังและเรือนจำ ซึ่งเดิมเรือนจำส่วนใหญ่ การ ฝึกวิชาชีพเป็นเพียงการจัดให้มีขึ้นตามนโยบายและเงื่อนไขการประเมินผลเท่านั้น จากผลดังกล่าว ทำให้ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มิได้ออกมาประกอบอาชีพเหล่านั้น เมื่อพ้นโทษ ทั้งนี้เนื่องจากต้องลงทุนในการประกอบอาชีพสูงและต้องแข่งขันกับผู้ประกอบการที่มีอยู่เดิม เช่น ทำเฟอร์นิเจอร์ขายภายหลัง พ้นโทษ

ดังนั้นการฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขัง จึงควรมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปคือ สำหรับผู้ต้องขังที่เมื่อพ้นโทษออกไปและมีทุนสำรองเพียงพอแต่ยังไม่มีอาชีพรองรับอาจให้เข้ารับการฝึกวิชาชีพที่ต้องใช้ทักษะและความชำนาญสูง จัดว่าเป็นแรงงานมีฝีมือ เช่น หลักสูตรการประกอบชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ การออกแบบตัดเย็บเสื้อผ้า ฯลฯ

ในส่วนผู้ต้องขังที่ต้องการฝึกวิชาชีพที่ใช้ทักษะความชำนาญในวิชาชีพนั้น ๆ เพียงระดับหนึ่งก็สามารถประกอบอาชีพอิสระเหล่านั้นได้ เช่น อาชีพซ่อมรองเท้า ช่างซ่อมนาฬิกา ช่างตัดผม ช่างซ่อมวิทยุ โทรทัศน์ ขายกาแฟโบราณ ขายขนมกล้วย ฯลฯ วิชาชีพกลุ่มนี้เป็นกลุ่มวิชาชีพที่ควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้ฝึกหัดแก่ผู้ต้องขังเป็นอย่างมาก เพราะผู้ต้องขังสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพอิสระได้ทันที โดยใช้ทุนน้อย และผู้ต้องขังไม่พบกับปัญหาและอุปสรรคจากการ ถูกปฏิเสธรับเข้าทำงาน หรือถูกตราหน้าด้วยประการทั้งปวงเมื่อกลับคืนสู่สังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้นกรมราชทัณฑ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีความร่วมมือในการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังในลักษณะแบบให้เปล่า โดยไม่คิดค่าอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสุจริตชนหลังการพ้นโทษ ดังที่กรมราชทัณฑ์ต้องการ คือนคนดีมีคุณค่าสู่สังคม

5. ผู้บริหารเรือนจำทุกระดับ ทุกฝ่าย ควรเห็นความสำคัญในการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้ต้องขังภายในเรือนจำ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะออกกลับไปสู่สังคมอย่างมีคุณภาพ

6. ควรจัดให้มีหน่วยงานพยาบาลเบื้องต้นประจำแดน เพราะปัญหาหนึ่งจากแบบสอบถามที่ผู้ต้องขังต้องการคือ การบริการ การรักษาพยาบาลขั้นต้น โดยให้มีเจ้าหน้าที่ประจำแดนที่มีความรู้ความสามารถในการรักษาพยาบาลเบื้องต้น ดูแลห้องพยาบาลประจำแดนเพื่อจ่ายยาให้ถูกต้อง และสามารถคัดกรองผู้ต้องขังที่ป่วยหนักส่งไปรักษาต่อที่สถานพยาบาล

7. ควรมีการประสานกับองค์กรการกุศลในการบริจาคสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็น แจกแก่ผู้ต้องขังที่ไม่มีญาติเพื่อเป็นการประหยังบประมาณที่มีจำกัด และทำให้ผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าวรู้สึกไม่ถูกทอดทิ้งจากสังคม

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการเกี่ยวกับสวัสดิการของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษธนบุรี

2. ในการศึกษาถึงความต้องการเกี่ยวกับสวัสดิการของผู้ต้องขังในครั้งต่อไป ควรศึกษาในเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากประชากรที่ต้องการศึกษา

3. ควรทำการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับสวัสดิการของผู้ต้องขังในเรือนจำอื่น ๆ เปรียบเทียบผลการศึกษา